

# KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

KLASA 10 (2)



INDUSTRISKE SVOJINE

IZDAN 1 NOVEMBRA 1937.

## PATENTNI SPIS BR. 13590

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft, Frankfurt a. M., Nemačka.

Postupak za stabilisanje tetraetilnog olova i mešavina sredstava protiv lumanja, koja sadrže tetraetilno olovo, koja se upotrebljavaju u sredstvima za pogon motora.

Dopunski patent uz osnovni patent broj 11478.

Prijava od 15 septembra 1936.

Važi od 1 maja 1937.

Naznačeno pravo prvenstva od 24 oktobra 1935 (Nemačka).

Najduže vreme trajanja do 31 jula 1949.

Sredstva protiv lumanja, u novije vreme često upotrebljavana kao dodatak motorskim pogonskim materijama, koja kao aktivni sastojak sadrže tetraetilno olovo u mešavini sa drugim organskim jedinjenjima, imaju to neprijatno svojstvo, da se polako raspadaju pri dužem stajanju na svetlosti. Već je preporučivano, da se sklonost tetraetilnog olova ka raspadanju spreči na taj način, što se sredstvima protiv lumanja, odn. motornim pogonskim materijama koje sadrže ista, dodaju fluoridi rastvorljivi u vodi, naročito neutralni alkalni fluorid u krajnje malim količinama (nekoliko stotih od procenta). Uopšte uvezši, dovoljna je prema ovom već preporučivana krajnje mala dodatna količina za sprečavanje raspadanja tetraetilnog olova i onda, kada je isto već dodato motorskoj pogonskoj materiji. Dok se količina alkalijevog fluorida potrebna za stabilisanje tetraetilnog olova pri dodatku u motornu pogonsku materiju, koja sadrži tetraetilno olovo, rastvara u istom bez teškoće, pošto je ona u uobičajenim motornim pogonskim sredstvima rastvorljiva u primetnom obimu, dotle to nije slučaj kod čistog tetraetilnog olova, odn. kod uobičajenih mešavina te materije sa drugim organskim jedinjenjima, koja dejstvuju snižavajući pritisak pare, usled praktički potpune nerastvorljivosti alkalijevih fluorida u tetraetilnom olovu. Naprotiv,

pri običnom dodavanju alkalijevog fluorida samom sredstvu protiv lumanja, u količini, koja prema ranijem predlogu izgleda dovoljna, posmatrane su pojave raspadanja pri ležanju na svetlosti, usled nedovoljne rastvorenosti dodatnih materija, koje docnije dovode do potpunog kvarenja mešavine.

Sada je pronađeno, da se rastvaranje alkalijevog fluorida od strane tetraetilnog olova, u količini, potreboj za stabilisanje poslednjeg, može izdejstvovati na taj način, što se tetraetilnom olovu doda alkalijski fluorid u prisustvu takvih materija, koje su istovremeno rastvorno sredstvo za alkalijev fluorid i za tetraetilno olovo. Kao rastvorna sredstva pokazali su se kao naročito upotrebljivi jednovrednosni alkoholi. Na taj način uspeva, da se izrade sredstva protiv lumanja, koja sadrže tetraetilno olovo u uobičajenoj koncentraciji, a pored njega i alkalijev fluorid u količinama, koje ne samo da su dovoljne za stabilisanje sredstva protiv lumanja u pogonskoj materiji, nego osiguravaju i stalnost sredstva protiv lumanja samog za sebe, čak i pri dugom ležanju na svetlosti. Mogu se n. pr. izraditi mešavie, u kojima odnos alkalijevog fluorida prema tetraetilnom olovu iznosi više od desetostrukne količine, koja se može postignuti pri rastvaranju alkalijevog fluorida u samom tetraetilenском olovu.

## Primer.

Napravi se jedan 1%-ni rastvor kalijevog fluorida u metilalkoholu i isti se pomeša sa sredstvom protiv lupanja, koje sadrži tetraetilno olovo, a u trgovini se naziva »etylfluid«, u odnosu od 6:1. Rastvor etilfluida u alkoholu koji sadrži kalijev fluorid ostaje pri ležanju na svetlosti potpuno bistar i stalан bez znakova raspada-  
nja.

## Patentni zahtev:

Postupak za stabilisanje sredstva protiv lupanja, koja sadrže tetraetilno olovo, a istovremeno i neki alkalijev fluorid, koja se upotrebljavaju u sredstvima za pogon motora naznačen time, što se rastvaranje alkalijevog fluorida u tetraetilnom olovu vrši uz upotrebu materija kao što su jednovrednosni alkoholi, koji su u stanju da istovremeno rastvaraju tetraetilno olovo i alkalijev fluorid.